

1 Ανθρώπινη έρευνα και επιστήμη 43

Εισαγωγή 44

Αναζητώντας την πραγματικότητα 46

Γνώση μέσω συναινετικής πραγματικότητας 46

Κοινή ανθρώπινη έρευνα 47

Παράδοση 49

Αυθεντία 49

Σφάλματα στην έρευνα και ορισμένες λύσεις 50

Τα θεμέλια της κοινωνικής επιστήμης 53

Θεωρία, όχι φιλοσοφία ούτε πίστη 55

Κοινωνικές κανονικότητες 56 Σ

ύνολα, όχι άτομα 59

Έννοιες και μεταβλητές 61

Οι σκοποί της κοινωνικής έρευνας 68

Η δεοντολογία της ανθρώπινης έρευνας 72

Ηδιαλεκτική της κοινωνικής έρευνας 72

Ιδιογραφική και νομοθετική ερμηνεία 72

Επαγωγική και παραγωγική θεωρία 75

Σύγκριση μεταξύ αιτιοκρατίας και αυτενέργειας 77

Ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα 80

Η ερευνητική πρόταση 83

2 Παραδείγματα, θεωρία και έρευνα 89

Εισαγωγή 90

Μερικά παραδείγματα της κοινωνικής επιστήμης 92

Μακροθεωρία και μικροθεωρία 94

Πρώτος θετικισμός 95

Συγκρουσιακό παράδειγμα 96

Συμβολική αλληλεπίδραση 97

Εθνομεθοδολογία 98 Δομικός λειτουργισμός 99 Φεμινιστικά παραδείγματα 101 Κριτική φυλετική θεωρία 104 Αναθεώρηση της ορθολογικής αντικειμενικότητας 105 Επιστροφή σε δύο συστήματα λογικής 110 Το παραδοσιακό μοντέλο της επιστήμης 110 Σύγκριση παραγωγής και επαγωγής 115 Παραγωγική συγκρότηση θεωρίας 123 Αφετηρία 123 Συγκρότηση της θεωρίας σας 124 Ένα παράδειγμα παραγωγικής θεωρίας: Διανεμητική δικαιοσύνη 125 Επαγωγική συγκρότηση θεωρίας 128 Ένα παράδειγμα επαγωγικής θεωρίας: Οι δεσμοί θεωρίας και έρευνας 130 Ησημασία της θεωρίας για τον «πραγματικό κόσμο» 132 Ερευνητική δεοντολογία και θεωρία 134

4 Σχεδιασμός έρευνας 185

Εισαγωγή 186 Τρεις σκοποί έρευνας 188 Διερεύνηση 188 Περιγραφή 190 Ερμηνεία 190 Ιδεογραφική ερμηνεία 191 Ηλογική της νομοθετικής προσέγγισης 193 Κριτήρια νομοθετικής αιτιότητας 194 Νομοθετική αιτιακή ανάλυση και έλεγχος υποθέσεων 197 Εσφαλμένα κριτήρια νομοθετικής αιτιότητας 197 10 / ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Ικανές και αναγκαίες συνθήκες 198 Μονάδες ανάλυσης 200 Άτομα 203 Ομάδες 203 Οργανώσεις 204 Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις 204 Κοινωνικά τεχνουργήματα 206 Επισκόπηση των μονάδων ανάλυσης 207 Εσφαλμένος συλλογισμός σχετικά με τις μονάδες ανάλυσης: Οικολογικό σφάλμα και αναγωνισμός 208 Χρονική διάσταση 212 Συγχρονικές μελέτες 213 Διαχρονικές μελέτες 214 Κατά προσέγγιση διαχρονικές μελέτες 220 Παραδείγματα ερευνητικών στρατηγικών 223 Μεικτοί τύποι 224 Πώς να σχεδιάσετε ένα ερευνητικό πρόγραμμα 225 Εκκίνηση 228 Εννοιολόγηση 229 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου 230 Λειτουργικοποίηση 230 Πληθυσμός και δειγματοληψία 231 Παρατηρήσεις 231 Επεξεργασία δεδομένων 232 Ανάλυση 232 Εφαρμογή 233 Επισκόπηση του σχεδιασμού έρευνας 233 Ηερευνητική πρόταση 235 Στοιχεία μιας ερευνητικής πρότασης 235 Ηδεοντολογία του σχεδιασμού έρευνας 239

2

5 Κοινωνική εννοιολόγηση, λειτουργικοποίηση και μέτρηση 245

Εισαγωγή 246 Μετρώντας οτιδήποτε υπάρχει 247 Αντιλήψεις, έννοιες και πραγματικότητα 249 Έννοιεςως κατασκευές 251 Εννοιολόγηση 253 Ενδείκτες και διαστάσεις 253 Ηεναλλαξιμότητα των ενδεικτών 257 Πραγματικοί, ονομαστικοί και λειτουργικοί ορισμοί 258 Δημιουργία εννοιολογικής τάξης 261 Ένα παράδειγμα εννοιολόγησης: Η έννοια της ανομίας 263 Ορισμοί σε περιγραφικές και ερμηνευτικές μελέτες 266 Επιλογές λειτουργικοποίησης 268 Εύρος διακύμανσης 268 Βαθμός ακρίβειας μεταξύ των άκρων 270 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / 11 Μια σημείωση για τις διαστάσεις 271 Δίνοντας έναν ορισμό σε μεταβλητές και τιμές 272 Επίπεδα μέτρησης 273 Μοναδικοί ή πολλαπλοί ενδείκτες 279 Μερικά παραδείγματα επιλογών λειτουργικοποίησης 281 Η λειτουργικοποίηση συνεχίζεται αδιάλειπτα 282 Κριτήρια ποιότητας της μέτρησης 284 Ακρίβεια και πιστότητα 284 Αξιοπιστία 285 Εγκυρότητα 290 Ποιος αποφασίζει τι είναι έγκυρο; 294 Ένταση μεταξύ αξιοπιστίας και εγκυρότητας 295 Ηδεοντολογία της μέτρησης 296

6 Δείκτες, κλίμακες και τυπολογίες 301

Εισαγωγή 302 Δείκτες και κλίμακες 303 Κατασκευή δεικτών 307 Επιλογή στοιχείων 307
Εξέταση εμπειρικών σχέσεων 309 Βαθμονόμηση δείκτη 317 Διαχείριση ελλιπών δεδομένων
321 επικύρωση δεικτών 326 Η θέση των γυναικών: Ένα παράδειγμα κατασκευής δείκτη 330
Κατασκευή κλιμάκων 333 Κλίμακα κοινωνικής απόστασης
του Bogardus 333 Κλίμακα Thurstone 335 Κλίμακα Likert 336
Σημσιολογικός διαφορισμός 338 Κλίμακα Guttman 339 Τυπολογίες 343

7 Η λογική της δειγματοληψίας 349

Εισαγωγή 350 Σύντομη ιστορία της δειγματοληψίας
352 Οπρόεδρος Alf Landon 353 Οπρόεδρος Thomas E. Dewey 354 Δύο τύποι
δειγματοληπτικών μεθόδων 355 Μη πιθανοτική δειγματοληψία 356 Δειγματοληψία
βασισμένη σε διαθέσιμα υποκείμενα 356 Σκόπιμη δειγματοληψία ή δειγματοληψία κατά
κρίση 357 Δειγματοληψία χιονοστιβάδας 358 Ποσοστική δειγματοληψία 360 Επιλογή
πληροφορητών 361 Θεωρία και λογική της πιθανοτικής δειγματοληψίας 363 Συνειδητή και
μη συνειδητή δειγματοληπτική μεροληψία 364 12 / ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
Αντιπροσωπευτικότητα και πιθανότητα επιλογής 366 Τυχαία επιλογή 369 Θεωρία
πιθανοτήτων, δειγματοληπτικές κατανομές και εκτιμήσεις δειγματοληπτικού σφάλματος
370 Πληθυσμοί και δειγματοληπτικά πλαίσια 383 Επισκόπηση πληθυσμών και
δειγματοληπτικών πλαισίων 389 Τύποι δειγματοληπτικών σχεδιασμών 390 Απλή τυχαία
δειγματοληψία 390 Συστηματική δειγματοληψία 393 Διαστρωματωμένη δειγματοληψία
395 Λανθάνουσα διαστρωμάτωση στη συστηματική δειγματοληψία 398 Παράδειγμα:
Δειγματοληψία πανεπιστημιακών φοιτητών 399 Τροποποίηση δείγματος
400 Πολυεπίπεδη δειγματοληψία κατά συστάδες 400 Πολυεπίπεδη δειγματοληψία και
δειγματοληπτικό σφάλμα 402 Διαστρωμάτωση στην πολυεπίπεδη δειγματοληψία κατά
συστάδες 406 Δειγματοληψία με πιθανότητα ανάλογη του μεγέθους 406 Μη αναλογική
δειγματοληψία και στάθμιση
408 Πιθανοτική δειγματοληψία: Ανακεφαλαίωση 411 Ηδεοντολογία της δειγματοληψίας
412

8 Κοινωνικά πειράματα 417

Εισαγωγή 418 Θέματα κατάλληλα για πειράματα 418 Το κλασικό πείραμα 420 Ανεξάρτητες
και εξαρτημένες μεταβλητές 420 Προέλεγχος και μεταέλεγχος 421 Πειραματικές ομάδες και
ομάδες ελέγχου 422 Το διπλά τυφλό πείραμα 424 Επιλέγοντας συμμετέχοντες
426 Πιθανοτική δειγματοληψία 427 Τυχαιοποίηση 427 Ταίριασμα 428 Ταίριασμα
ή τυχαιοποίηση; 430 Παραλλαγές πειραματικών σχεδιασμών
431 Προπειραματικοί ερευνητικοί σχεδιασμοί 431 Ζητήματα εγκυρότητας στην πειραματική
έρευνα 433 Παραδείγματα πειραμάτων 440 Διαδικτυακά πειράματα 443 «Φυσικά»
πειράματα 443 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πειραματικής μεθόδου 446
Δεοντολογία και πειράματα 447

9 Δειγματοληπτική έρευνα 451

Εισαγωγή 452 Θέματα κατάλληλα για δειγματοληπτική έρευνα 453 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / 13
Οδηγίες για τη διατύπωση ερωτήσεων 454 Επιλέξτε την κατάλληλη μορφή ερωτήσεων 455
Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι σαφείς 457 Αποφύγετε τις διφορούμενες ερωτήσεις 457 Οι
ερωτώμενοι πρέπει να είναι ικανοί να απαντήσουν 457 Οι ερωτώμενοι πρέπει να είναι
διατεθειμένοι να απαντήσουν 458 Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι σχετικές 459 Οι σύντομες
ερωτήσεις είναι οι καλύτερες 460 Αποφύγετε τις αρνητικές ερωτήσεις 460 Αποφύγετε
μεροληπτικές ερωτήσεις και όρους 460 Κατασκευή ερωτηματολογίου 463 Γενική μορφή
ερωτηματολογίου 463 Μορφές για ερωτώμενους 464 Προϋποθετικές ερωτήσεις 464
Ερωτήσεις πίνακα 467 Διάταξη των ερωτήσεων 468 Οδηγίες ερωτηματολογίου 469
Προέλεγχος ερωτηματολογίου 470 Δείγμα ερωτηματολογίου 471
Ερωτηματολόγια αυτοαναφοράς 471 Ταχυδρόμηση και επιστροφή 474 Παρακολούθηση
των επιστροφών 475 Επαναληπτικές αποστολές 476 Ποσοστό απόκρισης 477 Αμοιβή για
τους ερωτώμενους 479 Μια μελέτη περίπτωσης 480 Δειγματοληπτικές έρευνες με χρήση
συνεντεύξεων 482 Ορόλος του συνεντευκτή 482 Γενικές οδηγίες για τις συνεντεύξεις 484
Συντονισμός και έλεγχος 487 Τηλεφωνικές έρευνες 490 Θετικοί και αρνητικοί παράγοντες
490 Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή (CATI) 492
Ποσοστά απόκρισης σε έρευνες μέσωσυνεντεύξεων 493 Διαδικτυακές έρευνες 495
Διαδικτυακές συσκευές 496 Σχεδίαση οργάνων 498 Βελτίωση ποσοστού απόκρισης 499
Μεικτές έρευνες 501 Σύγκριση των διαφορετικών μεθόδων δειγματοληπτικής έρευνας 502
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των δειγματοληπτικών ερευνών 505 Δευτερογενής
ανάλυση 507 Δεοντολογία της δειγματοληπτικής έρευνας 512

4

10 Ποιοτική έρευνα πεδίου 517

Εισαγωγή 518 14 / ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Ζητήματα κατάλληλα για έρευνα
πεδίου 519 Ειδικά ζητήματα της ποιοτικής έρευνας πεδίου 524 Οι διάφοροι ρόλοι του
παρατηρητή 525 Σχέσεις με τα υποκείμενα 528 Μερικά παραδείγματα στην ποιοτική
έρευνα πεδίου 533 Νατουραλισμός 533 Εθνομεθοδολογία 536 Εμπειρικά θεμελιωμένη
θεωρία 538 Μελέτες περίπτωσης και διευρυμένη περιπτωσιολογική μέθοδος 542 Θεσμική
εθνογραφία 545 Συμμετοχική έρευνα δράσης 547 Διεξάγοντας ποιοτική έρευνα πεδίου 553
Προετοιμασία για το πεδίο 553 Ποιοτικές συνεντεύξεις 556 Ομάδες εστίασης 561
Καταγραφή παρατηρήσεων 564 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ποιοτικής έρευνας
πεδίου 568 Εγκυρότητα 569 Αξιοπιστία 571 Δεοντολογία της ποιοτικής έρευνας πεδίου 572

11 Διακριτικές μέθοδοι 577

Εισαγωγή 578 Ανάλυση περιεχομένου 579 Ζητήματα κατάλληλα για ανάλυση περιεχομένου
580 Δειγματοληψία στην ανάλυση περιεχομένου 581 Κωδικοποίηση στην ανάλυση

περιεχομένου 587 Παραδείγματα ανάλυσης περιεχομένου 594 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ανάλυσης περιεχομένου 597 Ανάλυση υφιστάμενων στατιστικών 599 Η μελέτη της αυτοκτονίας από τον Durkheim 599 Οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης 602 Μονάδες ανάλυσης 603 Προβλήματα εγκυρότητας 604 Προβλήματα αξιοπιστίας 605 Πηγές υφιστάμενων στατιστικών 606 Συγκριτική και ιστορική έρευνα 610 Παραδείγματα συγκριτικής και ιστορικής έρευνας 610 Πηγές συγκριτικών και ιστορικών δεδομένων 615 Αναλυτικές τεχνικές 617 Διακριτική έρευνα στο Διαδίκτυο 620 Δεοντολογία και διακριτικά μέτρα 622

12 Έρευνα αξιολόγησης 627

Εισαγωγή 628 Ζητήματα κατάλληλα για έρευνα αξιολόγησης 630 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / 15 Διατυπώνοντας το πρόβλημα: Ζητήματα μέτρησης 633 Προσδιορίζοντας τα αποτελέσματα 635 Μέτρηση πειραματικών πλαισίων 637 Προσδιορισμός παρεμβάσεων 637 Προσδιορισμός του πληθυσμού 638 Καινούρια και υφιστάμενα μέτρα 640 Λειτουργικοποίηση της επιτυχίας ή της αποτυχίας 640 Τύποι σχεδιασμών ερευνών αξιολόγησης 642 Πειραματικοί σχεδιασμοί 642 Οιονεί πειραματικοί σχεδιασμοί 644 Ποιοτικές αξιολογήσεις 650 Προβλήματα διοικητικής μέριμνας 652 Χρήση ερευνητικών αποτελεσμάτων 656 Έρευνα κοινωνικών ενδεικτών 665 Η θανατική ποινή και η αποτροπή 666 Προσομοίωση μέσω υπολογιστή 667 Δεοντολογία και έρευνα αξιολόγησης 668

14 Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων 721

Εισαγωγή 722 Ποσοτικοποίηση δεδομένων 722 Ανάπτυξη κατηγοριών κωδικών 724 Δημιουργία φύλλου κωδικοποίησης 727 Καταχώριση δεδομένων 729 Μονομεταβλητή ανάλυση 730 Κατανομές 730 16 / ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Κεντρική τάση 732 Διασπορά 737 Συνεχείς και διακριτές μεταβλητές 738 Λεπτομέρεια έναντι ευχρηστίας 739 Σύγκριση υποομάδων 739 «Σύμπτυξη» κατηγοριών απαντήσεων 741 Χειρισμός των απαντήσεων «Δεν γνωρίζω» 742 Αριθμητικές περιγραφές στην ποιοτική έρευνα 743 Διμεταβλητή ανάλυση 744 Δημιουργία ενός πίνακα ποσοστών 746 Κατασκευή και ανάγνωση διμεταβλητών πινάκων 748 Εισαγωγή στην πολυμεταβλητή ανάλυση 750 Κοινωνιολογική διάγνωση 753 Δεοντολογία και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων 757